

Kwartaalbericht Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

Derde kwartaal 2017 - 1 juli 2017 t/m 30 september 2017

Samenvatting:

- De **maandelijkse nominale dekkingsgraad** is gestegen van 113,6% naar 116,5%;
- De **beleidsdekkingsgraad** is gestegen van 106,3% naar 110,9%;
- Het **beleggingsrendement** was 1,6% in het afgelopen kwartaal en 5,2% over de eerste drie kwartalen;
- Het **vermogen** is gestegen tot € 3,09 miljard;
- De waarde van de **pensioenverplichtingen** is gestegen tot € 2,65 miljard;
- Er is sprake van een **reservetekort**.

Financiële positie Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel

De beleidsdekkingsgraad is door De Nederlandsche Bank (DNB) gedefinieerd als parameter waarop pensioenfonds hun beleid moeten baseren. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de maandelijkse nominale dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden.

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 110,9% per eind september 2017 en ligt onder de vereiste dekkingsgraad van 127,5%. Hiermee verkeert het fonds in een **reservetekort**. De waarde van het vermogen is gestegen tot € 3,09 miljard. De maandelijkse nominale dekkingsgraad per eind september 2017 is 116,5%. De maandelijkse nominale dekkingsgraad is in het derde kwartaal gestegen, omdat de waarde van de beleggingen meer zijn gestegen dan de waarde van de verplichtingen. De huidige nominale dekkingsgraad is hoger dan de nominale dekkingsgraad van twaalf maanden geleden. Dit zorgt er voor dat de beleidsdekkingsgraad is gestegen.

	2017	2017	2017
	Eind derde kwartaal	Eind tweede kwartaal	Eind eerste kwartaal
Beleidsdekkingsgraad	110,9%	106,3%	103,0%
Maandelijkse dekkingsgraad	116,5%	113,6%	110,5%
Vermogen	€ 3,09 miljard	€ 2,97 miljard	€ 2,93 miljard
Verplichtingen	€ 2,65 miljard	€ 2,61 miljard	€ 2,65 miljard
Nominale rente*	1,64%	1,60%	1,49%

* rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank (UFR)

Dekkingsgraad en herstelplan

Volgens wettelijke richtlijnen moeten pensioenfonds bepaalde extra reserves aanhouden die als buffer kunnen dienen in slechte tijden. Het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) leidt ertoe dat pensioenfonds hogere buffers moeten aanhouden dan voorheen. De wettelijk vereiste buffer voor ons fonds bedraagt nu 27,5%. De wettelijk vereiste strategische dekkingsgraad komt hierdoor op 127,5%. In maart 2017 is een herstelplan ingediend bij DNB. DNB heeft het herstelplan goedgekeurd.

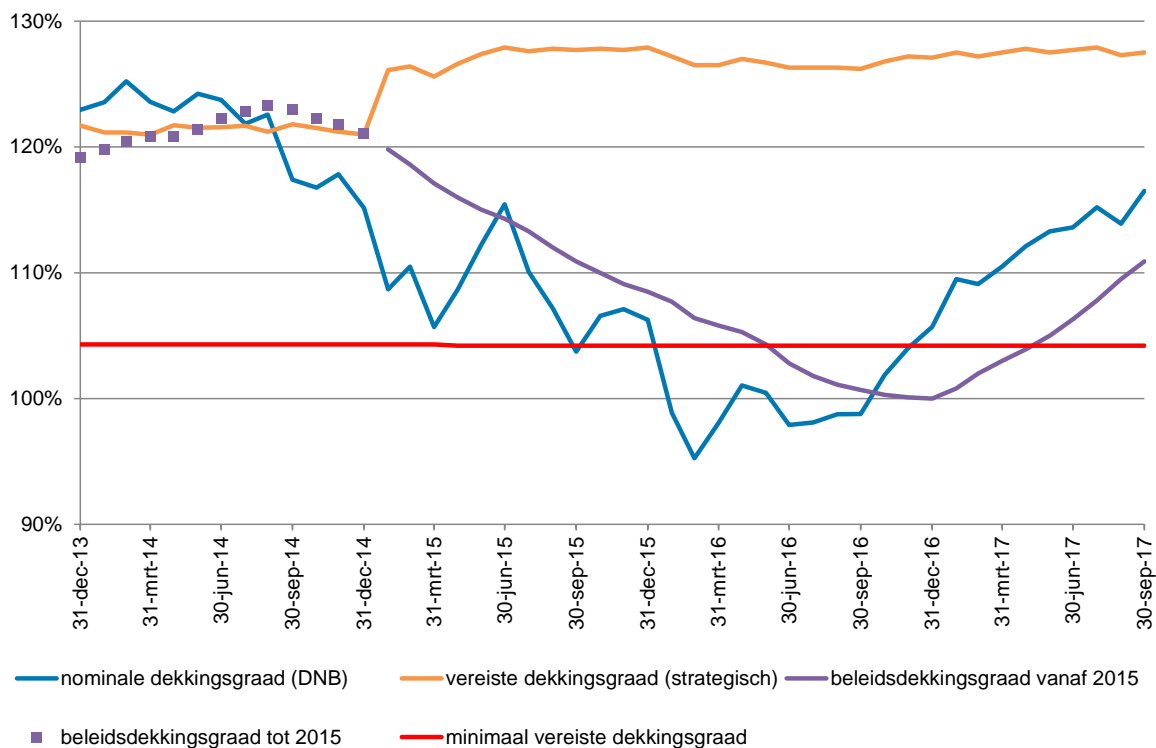
Dezelfde wettelijke richtlijnen geven ook aan welk vermogen een pensioenfonds minimaal moet hebben. Dit minimaal vereist vermogen is 104,2%. In het derde kwartaal 2016 was de beleidsdekkingsgraad hieronder gekomen en was er sprake van een dekkingstekort. In het tweede kwartaal van 2017 is de beleidsdekkingsgraad boven de minimaal vereiste dekkingsgraad uitgekomen.

Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel

De volgende grafiek geeft aan: Verloop van de beleidsdekkingsgraad vanaf 2015 en voor 2015, de maandelijkse nominale dekkingsgraad en de (minimaal) vereiste dekkingsgraad volgens het Financieel Toetsingskader (FTK).

Verloop dekkingsgraden

De beleidsdekkingsgraad op basis van de door DNB gehanteerde rente is eind september 2017 110,9%.

Balans

In de balans is aangegeven wat de waarde is van de bezittingen en de verplichtingen van ons fonds. Aan de activa-zijde staan de bezittingen. Aan de passiva-zijde zijn de verplichtingen weergegeven.

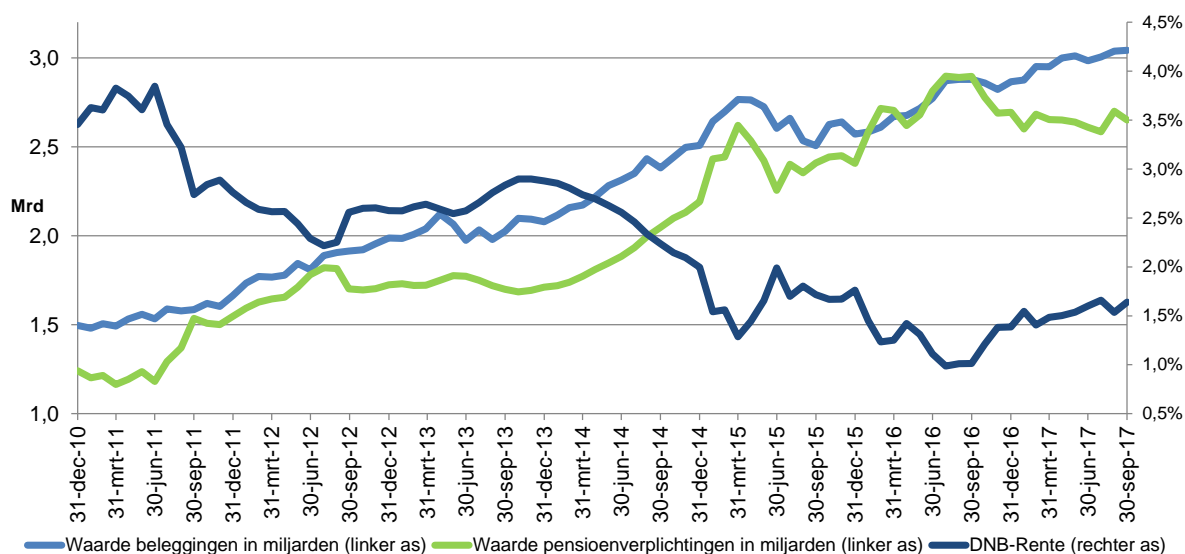
Verkorte balans

Activa		Passiva	
Aandelen	1.342,6	Marktwaarde nominale verplichtingen	2.650,9
Obligaties	1.310,0	Toeslagreserve	7,3
Vastgoed	289,3	Reserves	429,0
Valutaderivaten/Liquide middelen	75,6		
Renteswaps	24,7		
Saldo overige activa/passiva	45,0		
totaal	3.087,2	totaal	3.087,2

Waarde beleggingen en waarde pensioenverplichtingen

In onderstaande grafiek is het verloop van de waarde van de beleggingen (in euro's), de waarde van de pensioenverplichtingen (in euro's) en de door DNB gehanteerde rentetermijnstructuur weergegeven.

Beleggingsresultaten

	gewicht % eind Q3	jul - sep	jan - sep
Vastrente waarden	43,1%	0,8%	1,3%
Aandelen	44,1%	3,2%	11,4%
Vastgoed	9,5%	0,2%	3,6%
Rente Swap	0,8%	-0,1%	-0,8%
Currency Overlay	2,4%	0,0%	-0,1%
Liquide middelen	0,1%		
Totaal	100,0%	1,6%	5,2%

Aandelenkoersen zijn gestegen vanwege een onverminderd positief sentiment onder beleggers en winstgroei van bedrijven. Risicovollere obligaties profiteerden ook van dit positieve sentiment. De beleggingsportefeuille is afgelopen kwartaal met 1,6% gestegen.

Ontwikkelingen financiële markten

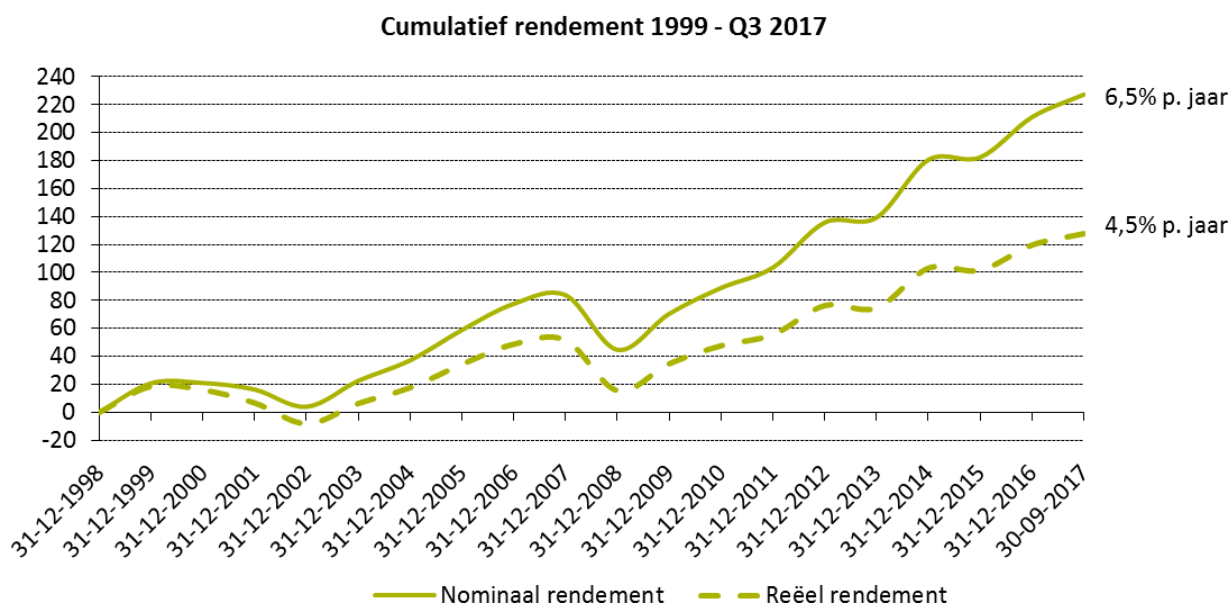
Dit kwartaal versterkte Draghi de uitspraken dat het onwaarschijnlijk is dat de ECB de rente verder verlaagt nog eens. Volgens de ECB heeft het verruimende beleid haar vruchten afgeworpen en het einde is nu in zicht. De ECB en de Fed hebben nu vertrouwen in het herstel van de economie en zijn in de overtuiging dat de economie op eigen kracht verder kan groeien. De uitspraken van Draghi deden de Europese rente stijgen. Dit zorgde er ook voor dat de euro in waarde steeg ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

De verhoudingen tussen de Verenigde Staten en Noord-Korea kwamen dit kwartaal verder op scherp te staan. Het zorgde echter niet voor veel onrust op financiële markten. Tegelijkertijd is er in de VS een plan gepresenteerd om belastingverlagingen vorm te geven. De verwachting is dat deze verlagingen de Amerikaanse economie zullen stimuleren en de inflatie zullen aanwakkeren. Dit sterkt de Fed in haar verkrappende beleid en wens voor normalisatie van de renteniveaus. Bij toenemende inflatie ligt de weg open naar meerdere renteverhogingen. De Amerikaanse dollar versterkte. De verkiezingsuitslag in Duitsland zorgt ervoor dat, ondanks de winst van Merkel, er gezocht moet worden naar een brede coalitie. Hierdoor komen ook euro sceptischere partijen aan de onderhandelingstafel. Hierdoor verzwakte de euro.

Het toegenomen geopolitieke risico en de politieke ontwikkelingen hebben geringe negatieve impact gehad op aandelenkoersen. Redenen hiervoor zijn de nog steeds relatief sterke wereldwijde economische groei, winstcijfers van bedrijven die hun stijgende trend voortzetten en het beleid van centrale banken. Dit blijft een omgeving waarin risicodragende beleggingen het best renderen. Over het kwartaal zijn aandelen gestegen met 3,2%. Ook obligaties lieten positieve rendementen zien, met name de risicovollere obligaties profiteerden van het positieve sentiment.

Langetermijn beleggingsrendement

Onderstaande grafiek geeft het nominale en reële cumulatieve rendement van ons pensioenfonds weer sinds 1998. Het rendement vanaf 1998 tot en met het afgelopen kwartaal bedroeg 6,5% op jaarbasis.

Bijlage

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van het fonds is gericht op het veiligstellen van de pensioenafspraken binnen aanvaardbare risicogrenzen. Het bestuur heeft de beleggingen gespreid over verschillende beleggingscategorieën (aandelen, obligaties en vastgoed). Binnen de verschillende beleggingscategorieën wordt gespreid naar regio's en subcategorieën. Het bestuur houdt met dit beleid rekening met het valutarisico, renterisico en het neerwaartse risico van aandelen en vastgoed.

Begrippenlijst

Maandelijkse nominale dekkingsgraad: de verhouding tussen het vermogen en de verplichtingen (de toekomstige pensioenuitkeringen) van het pensioenfonds.

Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de nominale dekkingsgraden in de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Vereiste dekkingsgraad: afgeleide van het vereist vermogen van het pensioenfonds, voorgeschreven door de Pensioenwet (Financieel Toetsingskader). Komt de dekkingsgraad van het fonds onder de vereiste grens, dan is er sprake van een reservetekort.

Minimaal vereiste dekkingsgraad: 104,2%. Is de dekkingsgraad van het fonds lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan is er sprake van een dekkingstekort.

Nominaal rendement: Beleggingsrendement zonder koopkrachtcorrectie.

Reëel rendement: Het beleggingsrendement uitgedrukt in verandering van koopkracht, het nominale beleggingsrendement wordt gecorrigeerd met de inflatie om de feitelijke toename van de koopkracht te meten.

Vragen of opmerkingen over dit kwartaalbericht? Mail naar communicatie@blueskygroup.nl